

NOTAT

Miljøministeriet

J.nr. 2020- 8956
Den 26. januar 2021

Høringsnotat vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Udtagning af kvælstofpulje til havbrug og reduktion af samlet kvælstofpulje til miljø- og ressourceeffektive dambrug)

Udkast til lovforslag blev sendt i høring den 9. november 2020 til en bred kreds af myndigheder og organisationer, jf. høringslisten. Høringsfristen udløb den 7. december 2020.

Med lovforslaget ændres hjemlen i miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 3, således at der alene kan indføres en kvælstofpuljeordning til brug for godkendelsesmyndighedens behandling og afgørelse af sager om godkendelse af miljø- og ressourceeffektive dambrug i 2021, mens havbrug udgår af bestemmelsen.

Overordnet foreslås følgende med lovforslaget:

- Havbrug udgår af bestemmelsen.
- De to puljer til miljø- og ressourceeffektive dambrug samles til én samlet pulje.
- Der vedlægges en oversigt over, hvor og hvor meget kvælstof der kan gives tilladelse til i de enkelte kystvande.
- Den samlede resterende mængde kvælstof til miljø- og ressourceeffektive dambrug nedjusteres til 80 tons.
- Tilladelser til kvælstof meddelt efter den tidligere N-indfasningsbekendtgørelse bevarer deres gyldighed indtil der er meddelt miljøgodkendelse eller som minimum i 3 år.

Miljøministeriet har modtaget i alt 9 hørings svar, hvoraf 1 organisation oplyser, at de ikke har bemærkninger.

Følgende har haft bemærkninger til udkastet:

- Aquacircle (AQC)
- Business Lolland-Falster (BLF)¹
- Danmarks Naturfredningsforening (DN)
- Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF)
- Dansk Akvakultur (DA)
- Dansk Miljøteknologi (DM)
- Norddjurs Kommune (Norddjurs)
- Skagen Salmon P/S (SS)

Advokatrådet har oplyst, at de ingen bemærkninger har til udkastet.

---

¹ BLF angiver i deres hørings svar, at de er Guldborgsund og Lolland Kommuner's erhvervsfremmeorganisation

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget eller i bemærkningerne til lovforslaget. Der er dog foretaget visse lovtekniske tilpasninger og præciseringer af lovforslagets bemærkninger.

Høringssvarene har især berørt følgende emner:

- 1. Udtagning af havbrug**
- 2. Udvikling og vækst i landbaseret akvakultur**
- 3. Ny kvælstofpulje til landbaseret akvakultur**
- 4. Fordele ved landbaseret akvakultur**
- 5. Nuværende havbrugsproduktions påvirkning af vandmiljøet**
- 6. Etablering nye landbaserede anlæg**
- 7. Den valgte model for indregning af kvælstof**
- 8. Alternativ model for tildeling af kvælstof**
- 9. Det tidsmæssige perspektiv**
- 10. Anden udledning end kvælstof**
- 11. Samling af de to kvælstofpuljer til dambrug**
- 12. Oversigt om tilgængelig kvælstof i kystvandene**
- 13. Loft over den maksimale ansøgte mængde kvælstof**
- 14. Nedjustering af pulje til miljø- og ressourceeffektive dambrug**
- 15. Prioritering af anlæg**
- 16. Udnyttelse af tildelt kvælstof**
- 17. Økonomiske konsekvenser for dambrugserhvervet**
- 18. Økonomiske konsekvenser for havbrugserhvervet**
- 19. Kommende akvakulturstrategi**

20. Ansøgningskemaer

I det følgende gennemgås høringssvarene og Miljøministeriets bemærkninger til disse. Høringssvarene er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar.

1. Udtagning af havbrug

DA er ikke enige i, at havbrug udtages af ordningen, da teknologiudviklingen på havbrug, som kan reducere miljøpåvirkning er i gang, f.eks. ift. optimeret foder og kompenserende marine virkemidler. Derudover vil der kunne placeres nye havbrug uden for vandplansområderne, men i respekt for HELCOM-målene, modsat landbaserede anlæg, hvor udledningen sker kystnært. **DA** er enige i, at havbrug ikke må have negative konsekvenser for miljø og natur, men anfører, at der ikke er belæg for, at nye havbrug har dette, da der skal laves en VVM- og habitatvurdering.

DA mener ikke, at der er faglig belæg for lovforslagets påstand om, at miljø- og ressourceeffektive dambrug kan producere væsentlig flere fisk for en mindre miljøpåvirkning end havbrug. **DA** anfører, at udtagningen af havbrug vil have negative konsekvenser for miljø- og ressourceeffektive dambrug, da disse anlæg leverer fiske til havbrugene.

DA fremhæver, at lovforslagets påstand om, at "fremtiden ligger i de mest miljøvenlige salt- og ferskvandsanlæg på land" er i strid med et ekspertudvalg under EU-Kommissionen, som peger på, at det største potentiale for vækst er i marint akvakultur. Derudover anfører **DA**, at flere rapporter og eksperter peger på en stort potentiale for fødevarerproduktion på havet.

DA pointerer, at der ikke er tale om en merpulje til havbrug, da der er tale om, at eksisterende havbrug kan tildeles kvælstof, hvor det var "glemt" i vandområdeplanerne, f.eks. fordi havbrug har benyttet et mere miljøeffektivt foder end forudsat. **DA** indikerer, at lovforslaget kan have en negativ påvirkning, da der ikke vil være incitament til fortsat at benytte det mere miljøeffektive foder.

DA ønsker, at puljen til havbrug bibeholdes, og at det fremgår af lovforslaget, at regeringen vil formulere et incitament for havbrug, som sikrer øget ressourceeffektivitet og kompenserende virkemidler på land, som kan betyde en øget produktion under samme N-ramme.

DM hilser det velkommen, at tildeling af kvælstof til akvakultur reserveres til miljø- og ressourceeffektive dambrug.

DN er grundlæggende tilfreds med, at havbrug udtages af N-puljen, da det ikke er en tidssvarende teknologi, der bør satses på, og at tildelingen af kvælstofpuljer til akvakulturerhvervet alene sker til miljø- og ressourceeffektive anlæg.

DSF finder det fornuftigt af hensyn til vandmiljøet, at traditionelle havbrug ikke længere er omfattet af N-indfasningsordningen, og tildeling af kvælstof i 2021 det skal kun være muligt for miljø- og ressourceeffektive dambrug.

SS finder det positivt, at havbrug er fjernet.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet er positive over at kunne konstatere, at ministeriets forslag om at fjerne havbrugspuljen støttes af flere interessenter (DM, DN, DSF og SS).

Ift. teknologiudviklingen på havbrug, så bemærkes det, at der ikke kan benyttes kompenserende marine virkemidler til at kompensere for en øget udledning fra havbrug. Reglerne herom har aldrig været trådt i kraft, og pr. 1. januar 2021 er hjemlen til at fastsætte sådanne regler fjernet fra miljøbeskyttelsesloven. Ministeriet ser dog positivt på brugen af mere effektiv foder i akvakulturanlæg, som betyder, at produktionen kan opretholdes samtidig med forureningen reduceres.

Miljøministeriet bemærker, at der hverken kan etableres havbrug eller landbaserede anlæg, hvis det strider mod den gældende miljølovgivning. Dette gælder uanset, hvor anlæggene placeres. Det er dog fortsat ministeriets holdning, at fremtiden ligger i den landbaserede del af sektoren. Det skyldes, at der kan produceres flere fisk for miljøpåvirkningen i landbaserede anlæg end i havbrug. Dertil kommer, at miljøpåvirkningen fra medicin og hjælpestoffer er markant reduceret eller ikke eksisterende fra moderne landbaserede anlæg, modsat havbrug.

Miljøministeriet fastholder, at N-indfasningsordningen er en vækstordning, også ift. kvælstofpuljen til eksisterende havbrug på 43 tons. Det er således ministeriets holdning, at de eksisterende havbrug har kunne opretholde deres nuværende produktion med en lavere N-udledning, end forudsat i deres oprindelig havbrugstilladelse, bl.a. pga. brugen af mere effektivt foder. En øget udledning af kvælstof ville kunne bruges til at øge den nuværende produktion gennem brug af mere foder.

2. Udvikling og vækst i landbaseret akvakultur

BLF bemærker, at der er behov for øget akvakulturproduktion. Det skyldes bl.a. forventede strukturændringer i det danske fiskeerhverv som følge af Brexit, udtag af fiskeriområder til beskyttede områder og dramatisk nedgang i fiskeriet i Østersøen.

BLF fremhæver, at både Guldborgsund og Lolland kommune ønsker at understøtte regeringens ønske om at satse på bæredygtig udvikling af akvakultursektoren og de mest miljøvenlige salt- og ferskvandsanlæg på land, hvor udledningen kan renses. Derfor er kommunerne i færd med at finde egnede lokaliteter til landbaseret produktion af laksefisk.

DM ønsker at påpege de store perspektiver for en bæredygtig fødevarerproduktion, der ligger i udviklingen af ressourceeffektive RAS-anlæg til produktion af saltvandsfisk. **DM** fremhæver yderligere, at Danmark i øjeblikket har en førerposition, når det drejer sig om udstyr og renseteknologier til sådanne anlæg, hvorfor der også vil være store perspektiver for danske producenter af disse produkter, hvis der hurtigt kan komme gang i udviklingen af sådanne anlæg. Omvendt risikerer Danmark at blive overhalet af udviklingen i andre lande, hvis der ikke tilvejebringes betingelser for en dansk udvikling.

DSF mener, på trods af indsatser om reduktion af kvælstof, at der sikres en forsat akvakulturproduktion i Danmark, hvis den kan foregå i lukkede anlæg på land og med anvendelse af den moderne teknologi med en maksimal renseseffekt. **DSF** ønsker også at fremføre, at det ikke så meget handler om at øge produktionsvolumen i dansk akvakulturproduktion, som at det handler om at sikre at den volumen der produceres, sker på et mere bæredygtigt grundlag.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet er enige i, at fremtiden for akvakultur ligger i den landbaserede del af sektoren, hvor der kan produceres flere fisk for miljøpåvirkningen. Det er dog vigtigt at slå fast, at etablering af nye anlæg såvel som udvidelse af eksisterende anlæg skal ske inden for rammerne af den gældende miljølovgivning. Ministeriet er øjeblikket i gang med at undersøge mulighederne for, hvordan udviklingen af den landbaserede akvakultursektor kan understøttes fremadrettet.

3. Ny kvælstofpulje til landbaseret akvakultur

DM foreslår, at man politisk sikrer, at der i de kommende vandplaner indregnes en N-kvote af en nødvendig størrelse til nye miljø- og ressourceeffektive anlæg på land, hvor der kan foregå produktion af saltvandsfisk i lukkede anlæg med maksimal renseeffekt. **DM** fremhæver, at dette også vil skabe en øget eksport af moderne teknologi og udstyr.

DN efterlyser N-puljens skæbne efter 2021 mht. ubrugte mængder af de 80 t N og mulig fortsættelse af en puljeordning efter 2021 med de udtagne 172,9 t N samt ilandbringning af nuværende havbrugsmængder (sidstnævnte bør indgå i revideret akvakulturstrategi). **DN** anfører, at det ikke er uvæsentligt for den miljø- og ressourceeffektive del af branchen at kende sine udviklingsmuligheder i årene fremover, da de teknologi-tunge anlæg og de mandskabsmæssige ressourcer til driften af dem jo ikke fremskaffes over natten. **DN** uddyber, at hvis man derfor mener det alvorligt med satsninger på denne udvikling i fiskeopdrættet skal rammerne for det helst sættes med en rimelig tidshorisont.

DSF mener, at hvis der skal ske en udvikling i den landbaserede akvakultur, så er det nødvendigt at sikre N-kvoter til akvakultur i de kommende vandområdeplaner. **DSF** vurderer, at der ikke vil blive etableret nye anlæg, hvis der ikke afsættes N-kvoter hertil, og at udviklingen af landbaseret akvakultur vil ske uanset om der afsættes N-kvoter til erhvervet, men spørgsmålet er, om Danmark kommer til at være med. Hvis der ikke afsættes N-kvoter til landbaseret akvakultur, så vil det ifølge **DSF** gå ud over eksporten, udvikling af teknologi og uddannelse af fagpersoner. **DSF** mener, at der naturligvis skal ske reduktioner i andre udledninger af N og P, men **DSF** finder det vigtigt, at vi udvikler og sælger den moderne teknologi til akvakulturerhvervet, der fremover kan bidrage til en mere bæredygtig udvikling af fiskeproduktion i hele verden.

DSF ønsker yderligere, at den eksisterende havbrugsproduktions udfases. En udfasning af havbrug sammenholdt med N-reduktion fra andre erhverv vil kunne bidrage med en N-pulje landbaserede anlæg, hvilket foruden en mere bæredygtig produktion også vil bidrage til eksporten af teknologi, som er efterspurgt på verdensmarked.

SS ønsker at udvikle en bæredygtig fødevarerproduktion også inden for akvakulturindustrien. **SS** mener, at en fjernelse af havbrug indikerer en vilje fra regeringen til at satse på moderne RAS-anlæg på land, hvorfor det er nødvendigt at skabe bæredygtige rammer herfor, herunder ved N-kvoter.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet anerkender, at der er et bredt ønske blandt interessenterne om at afsætte kvælstof til moderne anlæg i fremtiden, som kan bidrage til at sætte skub i udviklingen og etableringen af moderne landbaserede akvakulturanlæg i Danmark. Derfor er ministeriet også i gang med at undersøge mulighederne for, hvordan udviklingen af den landbaserede akvakultursektor kan understøttes fremadrettet.

4. Fordele ved landbaseret akvakultur

BLF påpeger, at miljøpåvirkningen i landbaserede akvakulturanlæg er væsentlig lavere end for havbrug, da kvælstofudledningen pr. ton produceret fisk er under 10 kg N/t fisk modsat havbrug, hvor udledningen er ca. 45 kg N/t fisk. Derudover fremhæves det, at biprodukter, såsom slam, kan anvendes til biogas, og at anlæggene kan drives vha. vedvarende energikilder, som sikrer, at klimapåvirkningen holdes lav. Til sidst nævnes det, at udslip af fisk helt kan undgås, og at brugen af medicin og hjælpestoffer også helt kan undgås eller kun anvendes i meget begrænset omfang.

SS fremhæver, at der i disse år sker banebrydende landvindinger i rensningen af N, P og BI5 fra moderne anlægs procesvand. **SS** opnår selv i disse år betydelige fremskridt og erfaringer i, hvordan en krævende renseproces i saltvand kan gennemføres rentabelt og med store mængder vand (op til ca. 200-250 m³ pr. time pr. anlæg). **SS** mener, at disse anlæg bliver fyrtårne for, hvordan vi på sigt kan producere fødevarer med minimalt fodaftryk – herunder minimal N-udledning

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet er enige med vurderingen fra BLF og SS af fordelene ved landbaseret akvakultur. Det er ministeriet vurdering på baggrund af nuværende performance fra saltvandsbaserede anlæg, at det endnu ikke er lykkedes anlæggene at have en udledning som nævnt på under 10 kg N/tons fisk. Ikke desto mindre er den gennemsnitlige udledningen pr. tons fisk for laksefiskeproduktionen i landbaserede anlæg stadig væsentligt lavere end udledningen fra havbrug målt på alle parametrene (N, P og organisk materiale). Samtidig forekommer der ingen udslip fra de landbaserede anlæg, og medicin og kobber anvendes ikke eller kun i meget begrænset omfang.

5. Nuværende havbrugsproduktions påvirkning af vandmiljøet

BLF anfører, at både Guldborgsund og Lolland kommune har havbrugsvirksomheder, og at kommunerne har fokus på, at anlæggene mødes med vilkår, som kan sikre en sund og bæredygtig forretning. **BLF** bemærker hertil, at anlæggenes udledning af næringsstoffer indgår i vandplanlægning, hvorfor udledningen af næringsstoffer ikke hindrer god tilstand i vandmiljøet. Manglende placeringstilladelser og uklar påvirkning af Natura 2000-områder gør dog, at man ikke kan forvente en vækst hos havbrugene de kommende år.

Miljøministeriets bemærkninger:

Indledningsvis skal Miljøministeriet gøre opmærksom på, at miljøgodkendelses- og miljøtilsynskompetencen for alle havbrug pr. 1. januar 2021 er overdraget til Miljøstyrelsen. Ift. krav om placeringstilladelse til havbrug er Miljøstyrelsen ligeledes den kompetente myndighed. En række eksisterende havbrug har endnu ikke en miljøgodkendelse. Derudover er Miljøstyrelsen ved at behandle sager om placeringstilladelser til eksisterende havbrug. Det vil således være Miljøstyrelsen, som skal vurdere, om der kan meddeles en miljøgodkendelse og placeringstilladelse til havbrug, herunder ift. habitatreglerne. I denne vurdering vil der bl.a. blive vurderet, om havbruget kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

6. Etablering nye landbaserede anlæg

BLF anbefaler, at lovforslaget tilpasses, så der skabes mulighed for etablering af to RAS-anlæg med en samlet udledning på ca. 50 ton kvælstof.

Norddjurs anfører, at de i en længere periode har arbejdet samme med en virksomhed om etablering af et nyt landbaseret anlæg, hvor der efter kommunens opfattelse er behov for en start udledning på mindst 35 tons kvælstof, hvilket dog vil kunne nedbringes efter en årrække i takt med

teknologiudviklingen. **Norddjurs** fremhæver, at den mest optimale placering af nye dambrug på den jyske vestkyst vil være ved Greenå, både i forhold recipienten robusthed og infrastrukturelle forhold.

Miljøministeriets bemærkninger:

Den mængde kvælstof, som kan tildeles på baggrund af det foreslåede lovforslags udmøntende regler, er indregnet i de gældende vandområdeplaner 2015-2021. Det er angivet i bilaget til lovforslaget, hvor og hvor meget kvælstof Miljøstyrelsen kan give tilladelse i de enkelte områder under ordningen. Det vil ikke være muligt at flytte kvælstof angivet i bilaget fra et område til et andet.

7. Den valgte model for indregning af kvælstof

BLF bemærker, at indregningen af kvælstof i de enkelte vandområder er så små og spredte, at det ikke er et brugbart system, der understøtter vækst i branchen.

SS mener, at den nuværende tildelingsmodel er uanvendelig og uden respekt for de danske vandplaner, da hovedparten af kvælstoffet er tilgængeligt i sårbare indre fjorde, hvor der arbejdes på at nedbringe kvælstofudledningen. **SS** fremhæver bl.a., at de seks områder, hvor der efter N-indfasningsordningen i 2021 er mest tilgængeligt N, også er områder, hvor der er en stor indsats for at nedbringe N-udledningen, hvorfor det er uklogt og næsten uansvarligt at øge belastningen i disse områder.

SS forudser, at kommunerne stopper godkendelsesbehandlingen efter en evt. tildeling af N, da kommunerne vil skulle henholde sig til indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1-7, som bl.a. omhandler miljøpåvirkning og tålegrænser af det danske vandmiljø. **DN** udtaler ligeledes, at de fleste kommuner vil være betænkelige ved at tillade yderligere erhverv med udledning af N uanset deres effektivitet, når de sker til de områder med et stort indsatsbehov.

DM mener heller ikke, at den valgte model vil virke, da der tildeles kvælstof i vandområder, hvor der er et betydeligt indsatsbehov til fjernelse af kvælstof for at forbedre vandmiljøet og opnå god tilstand. **DM** mener derfor ikke, at forslaget vil bidrage til at udvikle den landbaserede akvakultur med moderne RAS-anlæg med saltvand.

SS forstår ikke, hvorfor der ikke er en større mængde N tilgængelig på Bornholm, da der vurderes at være en stor effektiv vandgennemstrømning omkring øen. **SS** pointerer, at der kun er 3,4 tons N tilgængelig på Bornholm, men at der er behov for en N-udledning på 15-25 tons for at kunne etablere et nyt RAS-anlæg, som ville være til gavn for Bornholm. I forhold til udledning af P fremhæver **SS**, at dette ikke vil være en problem, da det er **SS** erfaring, at al P kan tilbageholdes i renseprocessen i RAS-anlæg.

SS opstiller ministeriets valgte model for indregning af kvælstof således, at det er den samlede tilgængelige mængde N ganget med hovedvandoplandets areal og så divideret med Danmarks samlede areal.

DN fremhæver, at de ikke kan tilslutte sig den foreslåede (og fortsatte) fordeling af N-puljen på kystvandområder, da den hverken tager hensyn til kystvandenes sårbarhed eller afstanden fra målpopfyldelse (især resterende N-indsatsbehov).

DSF mener at lovforslaget er ganske uegnet og ikke på nogen måde fremmer udviklingen af landbaserede marine opdrætsoplæg, da der kan ansøges om kvælstof i områder, hvor der er et stort

indsatsbehov om fjernelse af kvælstof. **DSF** angiver, at de ikke ved, hvilken model der er anvendt for den skitserede tildeling, men det er tydeligt, at der ikke tages hensyn til kystvandenes økologiske tilstand samt til det indsatsbehov, der er i disse, hvor netop N-kvoterne til akvakulturen er størst.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovforslaget, at de tre oprindelige kvælstofpuljer blev fordelt i vandområdeplanerne efter forskellige principper. Den oprindelige pulje på 200 tons kvælstof blev fordelt proportionalt i forhold til de eksisterende ferskvandsdambrug. Den oprindelige pulje på 180 tons blev jævnt fordelt i de enkelte kystvande efter oplandsareal, og den oprindelige pulje på 43 tons blev fordelt direkte til kystvande i forhold til de eksisterende havbrug. Ved fordelingen af kvælstof er der ikke skelet til indsatsbehovet i de enkelte vandområder, da fordelingen er sket ud fra ovenstående principper. I forbindelse med placeringen er der i dosering af indsatser i VP2 taget højde for det ekstra kvælstof. Miljøministeriet erkender, at fordelingen af særligt de 180 tons kvælstof til N-indfasningsordningen i vandområdeplanerne har vist sig ikke at være optimal for erhvervet.

8. Alternativ model for tildeling af kvælstof

BLF mener, at det under ordningen bør være muligt at benytte det negative indsatsbehov i vandområde 208 på -29,8 ton. Det fremhæves, at ved at gøre brug af det negative indsatsbehov, så sikres det, at landbruget ikke påføres ekstra krav om indsatser til at reducere kvælstofbidrag. **SS** foreslår, at der tildeles N i områder, hvor der er et negativt indsatsbehov, og hvor den økologiske tilstand er moderat eller god. Dette vil ifølge **SS** betyde, at miljøet påvirkes minimalt, og at der ikke skal laves N-reducerende indsatser

SS mener, at der i 2021 bør sammensættes en model, hvor tildeling er N til akvakulturerhvervet sker i områder, hvor der ikke er en indsats for at nedbringe N-udledningen, og hvor den økologiske tilstand er god eller moderat. Alternativt, at vandområdet er beliggende ud til store frie havstrømme. **SS** anfører yderligere, at hvis der ikke kan laves en model inden 1. juli 2021, så bør arbejdet med en ny model igangsættes hurtigst muligt i 2021 eller 2022.

Norddjurs mener, at fordelingen af N-puljen bør ske på baggrund af konkrete indsendte projekter frem for en fastslået fordeling på kystvande, som angiver i lovforslagets bilag 2. Alternativt bør der fastsætte en del af den samlede N-pulje til konkrete projekter med lav eller ingen kvælstof angivet i bilaget til lovforslaget.

DM mener, at der bør udarbejdes en ny N-tildelingsmodel, som tager hensyn til sårbarheden og afstanden fra målopfyldelse i de enkelte kystvande, og dermed også inddrager hensynet til deres behov for kvælstof og fosfor reduktion. **DM** fremhæver, at på den måde kan der sikres udvikling af en bæredygtig og miljøeffektiv produktion af også saltvandsfisk samtidig med, at vi opnår den ønskede gode økologiske tilstand i vores vandmiljø.

DN fremfører, at der bør findes en ny model, som fokuserer udviklingen på de mindst sårbare kystvande, hvor målopfyldelsen ikke trues, og hvor indsatsbehovet ikke i forvejen er massivt. **DN** forstår ikke, hvorfor kystvande som ifølge indsatsberegningerne for 2015-21 ikke har store yderligere indsatsbehov, eller endog et negativt indsatsbehov, ikke tildeles brugbare mængder fra puljen (eksempelvis Nordsø- og Skagerrak-kystvandene).

DSF ønsker en ny fordeling af kvælstof, hvor følgende inddrages: 1) sårbarheden og afstanden fra målopfyldelse i de enkelte kystvande, 2) hensynet til kystvandens kvælstofreduktions behov, 3) hensynet til kystvandenes fosforreduktions behov, og 4) andre lokale natur- og miljøhensyn

Miljøministeriets bemærkninger:

I områder med et teoretisk beregnet negativt indsatsbehov i VP2, hvor miljømålet ikke er nået, vil der ikke kunne ske en merudledning, jf. indsatsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019) § 8, stk. 3, såfremt at denne kan medføre en forringelse eller hindre opfyldelse af fastlagte miljømål for overflade- og grundvand. Dette er udtryk for en forsigtig tilgang, da et negativt indsatsbehov ikke er en garanti for, at man ved at udnytte dette opnår målopfyldelse. Det gælder generelt, at der ikke må ske en merudledning. Dette gælder også i områder, hvor der er beregnet et negativt indsatsbehov.

Miljøministeriet er i gang med at undersøge mulighederne for, hvordan udviklingen af den landbaserede akvakultursektor kan understøttes fremadrettet.

9. Det tidsmæssige perspektiv

BLF fremhæver, at der i lovforslaget er indsat en tidsbegrænsning for anvendelse af tildelt kvælstof, og at denne tidsbegrænsning umuliggør anvendelse af tildelt kvælstof, hvis det forudsætter investeringer i produktionsanlæg. **BLF** mener derfor ikke, at loven vil understøtte en bæredygtig omstilling af produktionen af laksefisk i saltvand til RAS-anlæg. **BLF** anbefaler, at tidsbegrænsningen fjernes eller ændres.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der forventes fastsat regler i den udmøntende bekendtgørelse om, at godkendelsesmyndighederne, efter en tilladelse til brug af kvælstof er meddelt af Miljøstyrelsen, har tre år til at inkorporere denne i en miljøgodkendelse. Tidsfristen på 3 år betyder dermed ikke, at der skal være igangsat en produktion, men blot at miljøgodkendelsen skal være meddelt inden for 3 år. Det følger af godkendelsesbekendtgørelsen § 32, at godkendelsesmyndigheden skal fastsætte en frist for udnyttelse af en meddelt miljøgodkendelse, og at fristen ikke bør overstige 2 år. Miljøministeriet vurderer, at 5 år burde være tilstrækkelig tid til at etablere anlægget og dermed gøre brug af den tildelte mængde kvælstof fra ordningen.

10. Anden udledning end kvælstof

DN fremhæver, at udnyttelse af N-puljen i Østersøområdet kun er muligt under samtidig hensyntagen til HELCOMs beregnede indsatsbehov over for P-udledninger.

Norddjurs gør opmærksom på, at lovforslag ikke tager højde for, at miljø- og ressourceeffektive dambrug kan påvirke miljøet ud over kvælstofudledningen. **Norddjurs** uddyber, at den konkrete udlednings placering i forhold til sårbare naturområder, afstand fra kysten, årstiden for udledningen m.v. har afgørende betydning.

Miljøministeriets bemærkninger:

Godkendelsesmyndigheden vurderer fortsat andre påvirkninger end kvælstofudledning som følge af akvakulturproduktion i henhold til gældende ret. Det er således alene vurderingen af, om der vil kunne gives tilladelse til øget udledning af kvælstof, der foretages af Miljøstyrelsen.

11. Samling af de to kvælstofpuljer til dambrug

AQC og **DA** støtter forslaget om at samle de to dambrugspuljer.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet håber, at en samling af puljerne til dambrug kan gøre ordningen mindre kompliceret og bidrage til maksimalt afløb af kvælstofpuljen.

12. Oversigt om tilgængelig kvælstof i kystvandene

DA støtter, at lovforslagets bilag vedlægges den udmøntende bekendtgørelse.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet forventer, at oversigten vil give et bedre overblik over, hvor og hvor meget kvælstof man kan ansøge om i de enkelte områder.

13. Loft over den maksimale ansøgte mængde kvælstof

DA ønsker, at loftet over, hvor meget kvælstof der maksimalt kan ansøges om sænkes yderligere til 25 tons.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det fremgår af bemærkningerne til udkast til lovforslag, at der maksimalt kan ansøges om 35 tons kvælstof, da der, jf. bilag 2 til udkast til lovforslag, ikke er kystvande, hvor kvælstofudledningen under ordningen kan øges med mere end maksimalt 35 tons. Det vurderes, at en yderligere reduktion af, hvor meget kvælstof der maksimalt kan ansøges om, vil reducere afløbet af kvælstof i puljen og reducere muligheden for, at de mest miljø og ressourceeffektive anlæg tildeles kvælstof.

14. Nedjustering af pulje til miljø- og ressourceeffektive dambrug

AQC angiver, at ministeriet tidligere har rettet en forespørgsel til aktører i branchen om forventninger til N-udledning/tilladelser ved etablering af avancerede landbaserede anlæg, men at **AQC** ikke har modtaget et resultat af denne forespørgsel. **AQC** ønsker derfor at vide, hvordan man er kommet frem til 80 tons. **AQC** uddyber, at hvis alle områder, hvor der er over 20 tons N tilgængeligt summeres, så bliver det 132 tons, hvorfor **AQC** ønsker, at puljen hæves fra 80 tons til 132 tons.

Selvom **DA** anerkender, at det kan være udfordring at få udmøntet den oprindelige samlede mængde kvælstof, så mener **DA**, at det ikke kan udelukkes, hvorfor **DA** ikke støtter en reduktion af kvælstofpuljen. **DA** henviser hertil til den ansøgte mængde kvælstof i ordningens 1. ansøgningsrunde. **DA** fremhæver herudover, at en reduktion af kvælstofpulje til dambrug ikke fremgår af den politiske aftale som omtales i lovforslaget.

DN fremhæver, at forslaget justerer den tilgængelige N-pulje ned til 80 tons efter ”input fra kerneinteressenter inden for drift af akvakultur”, og at **DN** ikke er vidende om, hvilke interessenter der her er tale om, men tager ministeriets oplysning til efterretning.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet har i løbet af sommeren 2020 foretaget en høring af en række kerneinteressenter inden for drift af akvakultur. Interessenterne blev på baggrund af oversigten i bilag 2 i udkast til lovforslag bedt om en vurdering af, hvor meget af det resterende kvælstof fra ordningen der realistisk vil kunne udmøntes under en genetableret ordning i 2021, herunder om der fra interessenternes perspektiv er interesse/mulighed for at benytte det resterende kvælstof til at skabe ny produktion eller udvide en eksisterende produktion. På den baggrund sendte et par interessenter oversigten tilbage med angivelse af, hvilke områder og hvor meget kvælstof de forventede kunne

være interessant for dem eller deres medlemmer. Miljøministeriet summerede den i oversigten angivne tilgængelige mængde kvælstof i de markerede områder, hvilket samlet set blev ca. 80 ton.

15. Prioritering af anlæg

DA ønsker, at den samme model for prioritering af anlæg bevares. **DA** fremhæver, at der kun er én pulje, og at kriterierne for prioriteringen skal sikre, at alle eksisterende ferskvandsdambrug får en miljøgodkendelse, og at anlæggene overgår til en emissionsbaseret miljøgodkendelse i henhold til dambrugsbekendtgørelsen.

DA indstiller ansøgerne prioriteres i 4 følgende grupper, hvor der indbyrdes i grupperne trækkes lod om tildeling af kvælstof: 1) eksisterende traditionelle ferskvandsdambrug, 2) eksisterende ferskvandsdambrug med max vandforbrug 1,5-7,5 l pr. 10 tons relateret til foderforbrug, 3) andre eksisterende anlæg og 4) nye landbaserede anlæg.

Miljøministeriets bemærkninger:

Prioriteringen af anlæg vil følge den hidtidige ordning, hvilket betyder, at ansøgningerne vil blive prioriteret i følgende rækkefølge: 1) Den mindste udledning af kvælstof i kg pr. ton produceret fisk, 2) Den mindste udledning af fosfor i kg pr. ton produceret fisk, 3) Den mindste udledning af organisk materiale i kg pr. ton produceret fisk og 4) Den højeste recirkuleringsgrad i procent. Dette fremgår også af bemærkningerne til udkast til lovforslag.

16. Udnyttelse af tildelt kvælstof

DA indstiller, at tildelt kvælstof, som en ansøger ikke har benyttet eller kunne udnytte, tilfalder akvakulturerhvervet.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det fremgår af bemærkningerne til udkast til lovforslag, at den ordning, som kan etableres med hjemmel i den foreslåede § 35, stk. 3, ikke skal forlænges udover 2021, idet ordningen afsluttes sammen med vandområdeplanerne 2015-2021. På den baggrund vil det heller ikke være muligt fremadrettet at reservere evt. uudnyttede tilladelser til kvælstof til akvakulturerhvervet inden for den nuværende hjemmel. Ligeledes vil det heller ikke være muligt for godkendelsesmyndighederne at benytte kvælstoftilladelsen til andre projekter end det projekt, som lå til grund for ansøgningen.

17. Økonomiske konsekvenser for dambrugserhvervet

DA mener, at det ikke kan udelukkes, at de 172,9 tons kvælstof som fjernes med lovforslaget vil kunne blive ansøgt om og tildelt. Derfor fremhæver **DA**, at de økonomiske konsekvenser af at fjerne 172,9 tons kvælstof fra ordningen vil være ca. 147 mio. kr. beregnet ud fra, at lovforslaget angiver, at de 80 tons forventes at give et merdriftsresultat på ca. 68 mio. kr.

Miljøministeriets bemærkninger:

Vurderingen af, hvor meget kvælstof der forventes at kunne blive ansøgt, tildelt og indarbejdet i konkrete miljøgodkendelser baserer sig primært på "input fra kerneinteressenter inden for drift af akvakultur".

Det vurderes ikke sandsynligt, at en nævneværdig mængde af de 172,9 tons der udgår af ordningen ville blive udmøntet. På den baggrund vurderes det heller ikke, at der kan opsættes en reel økonomisk konsekvens i forbindelse med fjernelse af denne mængde kvælstof fra ordningen.

18. Økonomiske konsekvenser for havbrugserhvervet

DA anfører, at lovforslagets opgørelse af de økonomiske konsekvenser af at fjerne den resterende havbrugspulje estimeret til ca. 1,8-2 mio. kr. er falsk. **DA** angiver, at en reduktion af produktionsgrundlaget på 23 tons svarer til 5 % havbrugenes nuværende produktionsgrundlaget. **DA** lægger hertil mistet eksportindtjening, tab af investeringer m.v. **DA** vurderer på den baggrund, at de økonomiske konsekvenser for erhvervet justeres til et samlet årligt tabt driftsresultat på ca. 157 mio. kr.

Miljøministeriets bemærkninger:

Hvis man beregner det potentielle merdriftsresultat for havbrugssektoren i perioden 2014-2018 på baggrund af tal fra Danmarks Statistik, så er der et årlig gennemsnitligt driftsresultat på 48,1 mio. kr. totalt. Med en estimering af, at 23 tons kvælstof udgør 5 % af havbrugssektorens samlede kvælstofudledning, så vil det resultere i et potentiel merdriftsresultat på 2,4 mio. kr. totalt årligt. Miljøministeriet har i sin vurdering antaget, at der vil være merudgifter forbundet med en udnyttelse af de 23 tons kvælstof. På den baggrund er det fortsat miljøministeriets vurdering, at de 23 tons kvælstof potentielt ville have kunnet resultere i et årligt merdriftsresultat på 1,8-2,0 mio.

19. Kommende akvakulturstrategi

AQC fremhæver, at de i bemærkningerne til den kommende akvakulturstrategi har indstillet, at N-puljer administreres lokalt i en "revolving fund", hvilket betyder, at N tildeles i en begrænset tidsperiode, f.eks. 3-5 år, hvorefter udledningen nedbringes. Dermed vil tildelt N kunne tilbageføres til fordel for andre nye/moderniserede RAS-anlæg. **AQC** anbefaler, at en "revolving fund" også anvendes i denne ordning.

DM fremhæver, at en kommende ny akvakulturstrategi vil skulle sikre udvikling af moderne og ressourceeffektive RAS-anlæg til saltvandsopdræt, hvilket vil kræve en N-tildeling af en vis størrelse og vel at mærke en N-tildeling, som muliggør opnåelse af målet om god økologisk tilstand i vores vandmiljø.

DN ønsker, at den kommende revision af den danske akvakulturstrategi skal indeholde en plan for, at de eksisterende havbrug over tid udfases og deres udledningstilladelser overgår til sådanne effektive anlæg. **DN** fremhæver, at en sådan overgang også rummer muligheden for at udnytte et betydeligt eksportpotentiale inden for teknologibranchen af akvakulturudstyr. **DNs** begrundelse herfor er, at det danske vandmiljø fortsat er særdeles belastet med næringsstoffer, hvorfor det er afgørende, at tildelingen af udledningmængder af N og P sker i de enkelte sektorer ud fra, hvor der opnås størst samfundsmæssig værdi pr kg udledt næringsstof.

DSF ønsker at henlede opmærksomheden på, at vi skal sikre, at vi kan opfylde og gennemføre de politiske pejlemærker, vi er blevet præsenteret for i forbindelse med udarbejdelse af en kommende ny akvakulturstrategi. **DSF** fremhæver, at dette vil kræve rammer der tilgodeser RAS-anlæg til marint opdræt.

Miljøministeriets bemærkninger:

Indledningsvis bemærkes det, at den kommende akvakulturstrategi er forankret i Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri. Miljøministeriet vil dog selvfølgelig bidrage til arbejdet.

Den kommende akvakulturstrategi forventes at have flere pejlemærker, herunder bæredygtig vækst i akvakulturen på land. Miljøministeriet arbejder derfor bl.a. på at undersøge mulighederne for, hvordan udviklingen af den landbaserede akvakultursektor kan understøttes fremadrettet.

20. Ansøgningskemaer

AQC anbefaler, at tilsynsmyndighederne angiver den forventede udledning pr. tons produceret enhed, når der ansøges om kvælstof, da dette vil kunne give ministeriet et overblik over effektiviteten af de kommende nye anlæg. AQC anbefaler også, at dette materiale gøres tilgængelig for kommunerne og offentligheden, da det vil kunne hjælpe kommunernes fremtidige arbejde og give et indtryk af, hvilke krav og forventninger der måtte være før etablering kan muliggøres. Dette vil også kunne skabe incitament for optimering af fremtidige fiskeopdrætsanlæg.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det fremgår af de tidligere ansøgningskemaer fra N-indfasningsbekendtgørelsen, at der var krav om angivelse af forventet udledning af N, P og Bi5 pr. tons produceret fisk, hvilket bl.a. benyttes i prioritering af anlæg. Dette forventes videreført i det kommende nye ansøgningskema. Det er Miljøministeriets indtryk, at der generelt er et godt samarbejde og vidensdeling imellem kommunerne fsva. akvakultur, hvorfor det ikke umiddelbart vurderes nødvendigt at offentliggøre de enkelte kommuners ansøgninger om kvælstof.